

Виходячи з розглянутого, можна стверджувати про необхідність розширення наукових підходів щодо продовольчого забезпечення населення, нового бачення якості харчування та харчових пріоритетів, підвищення дієвості загальнодержавних заходів економічного та соціального спрямування й відповідне гарантування продовольчої безпеки.

Література.

1. Пасхавер Б. Сучасний стан продовольчої безпеки / Б. Пасхавер // Економіка України. – №4. – 2006. – С.43-50.
2. Суперсон В.І. Продовольча безпека України та деякі аспекти її формування в сучасних умовах / В.І.Суперсон // Економіка АПК. – №12. – 2008. – С.13-18.
3. Ісаченко Д.А. Практика стратегічного планування розвитку регіонів / Д.А. Ісаченко // Регіональна економіка. – №4. – 2009. – С.24-32.
4. Іртішцева І.О. Регіональний інноваційний розвиток агропродовольчої сфери: сучасний стан та завдання управління / І.О. Іртішцева // Регіональна економіка. – №4. – 2009. – С.71-79.

ДЕТІНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ – ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

**АНГЕЛКО І.В.,* АСПИРАНТ,
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

Як показує досвід багатьох країн, тіньова економіка існує в усьому світі. Проте в різних країнах вона проявляється у різних масштабах та формах, а отже справляє й різний вплив на всі соціально-економічні та політичні процеси, які відбуваються в тій чи в іншій державі.

В Україні, на превеликий жаль, склалася ситуація, коли масштаби розвитку такого економічного явища, як тіньова економіка, а також обсяги продукції та фінансових ресурсів, що обертаються у цьому секторі, досягли розмірів (за різними оцінками, рівень тінізації української економіки сягає 40-60% офіційного ВВП), за яких їх недооцінка, неврахування призводять до великих помилок у визначенні

* Науковий керівник – Кульчицький Б.В., д.е.н., професор

макроекономічних показників, економічних та фінансових пропорцій, реальних економічних тенденцій, які є основою прийняття відповідних рішень.

Зрозуміло, що за таких умов, тіньова економічна діяльність постає однією з органічних складових вітчизняної економічної системи і, відповідно, у цій якості відіграє певні системні функції. Зокрема, вона частково вирішує низку поточних проблем, які не спроможні вирішити легальні економічні відносини та держава; забезпечує акумуляцію вільних грошових коштів; формує прошарок підприємців; створює умови для самозайнятості і є джерелом доходів широких верств населення; збільшує споживчий попит тощо.

Однак, як показує світовий досвід, наслідки тіньової економічної діяльності неоднозначні. Звичайно, позитивні наслідки важко недооцінити, проте негативні також не можна не врахувати.

Головна загроза, яку створює тіньова економіка, полягає у тому, що її існування порушує природний хід відтворювальних процесів, поглинає потенційні ресурси стратегічного розвитку та веде до різкого зниження ефективності державної політики, утруднення, а подекуди - й неможливості регулювання економіки ринковими методами, із застосуванням інструментів грошово-кредитної й податкової політики.

Функціонування значної за обсягами тіньової економіки викликає також низку інших негативних наслідків. Найбільш вагомими з них є:

— зменшення надходжень до бюджетів усіх рівнів та соціальних фондів, що призводить до ускладнення виконання державою своїх фінансових зобов'язань перед суспільством і посилення нерівномірності податкового тиску; - надмірне розпарування доходів та погіршення соціального клімату в суспільстві; - недовіра та невідповідність дійсності управлінських рішень владних структур реальним процесам, які відбуваються в економіці, через відсутність повноти та об'єктивності інформації про соціально-економічний розвиток країни, що породжує неефективність державної політики; - скорочення національних інвестиційних ресурсів та їхній відплив за кордон;

— несправедливий та непрозорий розподіл національного доходу в суспільстві, нераціональне розміщення існуючих суспільних ресурсів; - додатковий тиск на підприємства офіційного сектору внаслідок недобросовісної конкуренції з боку тіньового виробництва; - правовий нігілізм.

Особливо небезпечним наслідком тінізації суспільних відносин

можна виділити корупцію, яка проникла на всі рівні державного управління і, у свою чергу, є живильним середовищем та стимулом для подальшого розвитку тіньової економіки. Як відомо, основним інструментом здійснення корупції є хабарництво. Власне воно сьогодні для багатьох українців постало буденним і незлочинним явищем, допустимою нормою роботи державних службовців.

Для подолання негативних наслідків тіньової економіки, значного зниження її рівня, необхідно розробити та реалізувати низку заходів щодо протидії тінізації економічної діяльності. Зокрема, необхідно здійснити заходи щодо детінізації та декриміналізації економіки, запобігання непродуктивного відтоку капіталу, захисту суб'єктів господарювання від рейдерства та детінізації політичного процесу.

Саме детінізації економіки, на нашу думку, є першопріоритетним та принципово важливим напрямом сучасної економічної політики України, який повинен вживатися не лише з метою оздоровлення та зростання вітчизняної економіки, а й для зміцнення держави в контексті її економічної та національної безпеки за умов європейської інтеграції. Даний напрям повинен передбачати низку заходів, спрямованих на викорінення основних причин виникнення та розвитку тіньової економічної діяльності. Разом з тим, ці заходи мають бути комплексними, тобто з необхідністю повинні поєднувати політичні, правові, організаційні та регулятивні заходи, що відповідали б новим реаліям ринкової економіки.

У загальному, до заходів детінізації економічних відносин, в цілому, можна віднести:

- створення сприятливих умов для легалізації зайнятості населення;

- сприяння розвитку банківської системи і забезпечення ефективної діяльності фінансових ринків; - скорочення рівня монополізації виробництва і розвитку конкурентного середовища;

- створення більш привабливих, ніж в інших державах, умов для інвестування й залучення фінансових ресурсів; - прийняття законодавчих актів, що посилюють захист приватної власності, комерційної та банківської таємниці, забезпечують правову захищеність підприємств;

- посилення відповідальності правопорушників;

- реорганізацію системи державного управління з метою збільшення гнучкості та оперативності реагування на швидкі зміни макроекономічної ситуації;

— підвищення ефективності економічних механізмів державного нагляду і контролю за підприємницькою діяльністю, посилення правового захисту майнових прав держави; - підвищення ефективності системи управління корпоративними правами;

— відокремлення влади від бізнесу;

— реформування національної системи бухгалтерської звітності з метою її спрощення й уніфікації;

— здійснення комплексної податкової реформи, що передбачає поширення оподатковуваної бази, з одночасним скороченням розмірів податкових ставок;

— активізацію державного контролю за результатами господарської діяльності;

— розробка відповідного правового забезпечення процесу легалізації доходів тощо.

Реалізація вищезазначених заходів дозволить досягти успіху в боротьбі з тіньовою економікою; сприятиме не лише формуванню повноцінного ринкового середовища, розвитку економіки, легалізації капіталу, процесу демократизації вітчизняної економіки і суспільства в цілому, а й значному підвищенню конкурентоспроможності економіки та усуненню реальних загроз економічній безпеці держави.

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Анін В.А.,* АСПИРАНТ, ДОНДУУ

Зовнішньоекономічна безпека держави є складовою економічної безпеки і тому усі можливі напрямки, задачі та методи вдосконалення системи забезпечення зовнішньоекономічної безпеки, з точки зору стратегій державного управління, мають розглядатися і реалізовуватися в комплексі з заходами по вдосконаленню економічної безпеки країни в цілому. Але згідно з метою даної доповіді, зупинимося на специфічних пропозиціях та рекомендаціях щодо удосконалення системи забезпечення економічної безпеки держави саме в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Система забезпечення зовнішньоекономічної безпеки держави –

** Науковий керівник – Іванова Т.А., к.е.н., доцент*